

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
EVGENIJA TANCHEVA,
predstavljeni 19. junija 2018¹

Zadeva C-191/17

**Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte
proti
ING-DiBa Direktbank Austria Niederlassung der ING-DiBa AG**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija))

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe – Plačilne storitve – Direktiva 2007/64/ES – Člen 4, točka 14 – Pojem „plačilni račun“ – Spletni neposredni varčevalni račun, prek katerega je mogoče neomejeno dostopiti do sredstev, vendar je treba prenose izvršiti prek referenčnega računa)

I. Uvod

1. Ključno vprašanje, ki se postavlja s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je Sodišču predložilo Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija) v zvezi s posebno vrsto bančnega računa, imenovanega spletni neposredni varčevalni račun, s katerim ima stranka neomejen dostop do sredstev na računu, vse prenose tretjim osebam in prejem takih prenosov tretjih oseb pa je treba izvršiti prek drugega računa, imenovanega referenčni račun, se nanaša na pojem „plačilni račun“ iz člena 4, točka 14, Direktive 2007/64/ES o plačilnih storitvah na notranjem trgu.²

2. Obravnavana zadeva pomeni za Sodišče prvo priložnost za razlago pojma „plačilnega računa“ v smislu Direktive 2007/64. V postopku v glavni stvari je to potrebno za odločitev o tem, ali mora biti obravnavano vprašanje bančnega računa v skladu z obveznostmi, določenimi v Direktivi 2007/64.

¹ Jezik izvirnika: angleščina.

² Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES (UL 2007, L 319, str. 1) (v nadaljevanju: Direktiva 2007/64). Direktiva 2007/64 je bila z učinkom od 13. januarja 2018 razveljavljena in nadomeščena z Direktivo (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 (UL 2015, L 337, str. 35) (v nadaljevanju: Direktiva 2015/2366). Kot je navedeno v predložitveni odločbi, so se postopki v glavni stvari začeli že precej pred 13. januarjem 2018. Direktiva 2007/64 se tako uporablja *ratione temporis*. V členu 4(12) Direktive 2015/2366 je vsekakor podana enaka opredelitev „plačilnega računa“, kot je določena v členu 4, točka 14, Direktive 2007/64.

II. Pravni okvir

A. Pravo EU

3. Člen 4 Direktive 2007/64, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„14. ‚plačilni račun‘ pomeni račun, voden v imenu enega ali več uporabnikov plačilnih storitev, ki se uporablja za izvršitev plačilnih transakcij“.

B. Avstrijsko pravo

4. Direktiva 2007/64 je bila v avstrijsko pravo prenesena z Bundesgesetz über die Erbringung von Zahlungsdiensten (ZahlungsdiensteGesetz – ZaDiG) (zakon o plačilnih storitvah) iz leta 2009 (BGBl. I, 66/2009, v nadaljevanju: zakon o plačilnih storitvah).

5. Odstavek 3 zakona o plačilnih storitvah, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„13. ‚plačilni račun‘: račun, voden v imenu enega ali več uporabnikov plačilnih storitev, ki se uporablja za izvršitev plačilnih transakcij“.

III. Dejansko stanje v postopku v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

6. Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte (Zvezna zbornica delavcev in zaposlenih oseb; v nadaljevanju: tožeča stranka) je po avstrijskem pravu procesno upravičena do vložitve pritožbe za namene varstva interesov potrošnikov.

7. Družba ING-DiBa Direktbank Austria Niederlassung der ING-DiBA AG (v nadaljevanju: tožena stranka) je banka, ki deluje po vsej Avstriji.

8. Tožena stranka pri poslovanju s potrošniki uporablja splošne pogoje poslovanja (v nadaljevanju: SPP). Natančneje, tožena stranka uporablja SPP v zvezi s posebno vrsto računa, ki ga ponuja potrošnikom pod imenom „Direkt-Sparen“ („neposredno varčevanje“), ki je v predložitveni odločbi med drugim naveden kot spletni neposredni varčevalni račun (v nadaljevanju: spletni neposredni varčevalni račun).³

9. V skladu s predložitveno odločbo je zadevni spletni neposredni varčevalni račun, na katerem lahko stranka samostojno izvršuje pologe in dvige z uporabo telebančništva.⁴ Toda stranka mora te prenose vedno izvršiti prek drugega računa, ki se imenuje referenčni račun in se vodi v njenem imenu. Referenčni račun mora biti tekoči račun, odprt v Avstriji, ni pa treba, da ga vodi tožena stranka. Stranka se lahko ob dnevni zapadlosti brez omejitev in s tem brez negativnih učinkov na obrestovanje

³ Kot je navedeno v predložitveni odločbi ter pisnih stališčih nemške vlade in tožene stranke, se oba pojma, tako spletni varčevalni račun kot tudi neposredni varčevalni račun, uporabljata za opis obravnavanega računa v postopku v glavni stvari. V svojih sklepnih predlogih bom uporabljal vseobsegajoči pojem „spletni neposredni varčevalni račun“, kakor se uporablja v predložitveni odločbi.

⁴ Čeprav se zdi, da v predložitveni odločbi pojem telebančništva ni opredeljen, ta pojem po vsej verjetnosti pomeni elektronsko bančništvo. To ustreza njegovi uporabi v drugem predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je predložilo predložitveno sodišče in se nanaša na različne določbe Direktive 2007/64: glej sodbo z dne 9. aprila 2014, T-Mobile Austria (C-616/11, EU:C:2014:242, točka 17), in sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Watheleta v zadevi T-Mobile Austria (C-616/11, EU:C:2013:691, točka 49). Poleg tega je na spletnem mestu <https://www.ing-diba.at/sparen/direkt-sparen> tožene stranke v razdelku podrobnosti o produktih v zvezi z računom za „neposredno varčevanje“ navedeno, da lahko stranka „bančne transakcije izvršuje po telefonu, prek spletnega ali mobilnega bančništva“. Moj prevod.

odloči, ali, kdaj in koliko denarja bo s spletnega neposrednega varčevalnega računa prenesla na referenčni račun. Prenosi so sicer mogoči le med spletnim neposrednim varčevalnim in referenčnim računom, kar pa stranke ne ovira, da kadar koli – in brez obvezne vključitve ponudnika plačilnih storitev⁵ – razpolaga z denarjem, ki je na spletnem neposrednem varčevalnem računu.

10. Tožeča stranka je zoper toženo stranko vložila tožbo, ker naj bi bilo večje število klavzul v SPP, ki se uporabljajo v njenih pogodbah o spletnem neposrednem varčevalnem računu, neskladnih z zakonom o plačilnih storitvah. Ta tožba je zdaj predmet pritožbenega postopka, ki teče pred predložitvenim sodiščem.

11. Tožena stranka zatrjuje, da zakon o plačilnih storitvah ne velja za obravnavani spletni neposredni varčevalni račun.

12. Predložitveno sodišče navaja, da zakon o plačilnih storitvah dobesedno povzema zadevne opredelitve iz Direktive 2007/64. Iz tega sledi, da če se za spletni neposredni varčevalni račun uporablja Direktiva 2007/64, se zanj uporablja tudi zakon o plačilnih storitvah.

13. Predložitveno sodišče je med drugim menilo, da zgolj opredelitev kot „varčevalni račun“ ni razlog za to, da bi se spletni neposredni varčevalni račun izvzel s področja uporabe Direktive 2007/64, saj v členu 3 te direktive, ki se nanaša na zadeve, izključene z njenega področja uporabe, ni nobene navedbe v zvezi s tem. Kljub temu je predložitveno sodišče poudarilo, da je za vsako transakcijo, s katero želi imetnik računa poravnati obveznost, potreben vmesni korak, s katerim se denar s spletnega neposrednega varčevalnega računa prenese na referenčni račun. Denar se lahko tretji osebi prenese šele po njegovem prejemu na referenčni račun. Po mnenju predložitvenega sodišča v zvezi s pravilno razlago pojma „plačilnega računa“ iz člena 4, točka 14, Direktive 2007/64 ni jasno, ali vmesni korak upravičuje izvzetje spletnega neposrednega varčevalnega računa s področja uporabe te direktive.

14. V teh okoliščinah je Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 4, točka 14, Direktive 2007/64/ES o plačilnih storitvah na notranjem trgu (Direktiva o plačilnih storitvah) razlagati tako, da tudi spletni varčevalni račun, s katerim vsakokratna stranka (z dnevno zapadlostjo in brez posebnega sodelovanja banke) z uporabo telebančništva izvršuje pologe na referenčni račun in dvige z njega (tekočega računa v Avstriji), ki se vodi v njenem imenu, spada pod pojem ‚plačilni račun‘ (člen 4, točka 14, te Direktive) in s tem na področje uporabe direktive?“

15. Tožeča stranka, tožena stranka, nemška vlada in Evropska komisija so Sodišču predložile pisna stališča. Na podlagi člena 76(2) Poslovnika Sodišča obravnava ni bila opravljena.

IV. Navedbe strank

16. Tožeča stranka in Komisija menita, da obravnavani spletni neposredni varčevalni račun spada pod opredelitev „plačilnega računa“ iz člena 4, točka 14, Direktive 2007/64, tožena stranka in nemška vlada pa menita nasprotno.

17. Tožeča stranka med drugim na podlagi določenih drugih opredelitev iz Direktive 2007/64 zatrjuje, da pojem „plačilni račun“ ne zahteva povezanosti imetnika računa in tretjih oseb. Po njenem mnenju je ključni pogoj za opredelitev računa kot „plačilnega računa“ prej zmožnost imetnika računa, da kadar koli na lastno pobudo izvršuje transakcije, brez posredovanja ponudnika plačilnih storitev. Poleg

⁵ V skladu s členom 1(1) in členom 4(9) Direktive 2007/64 so ponudniki plačilnih storitev banke, pa tudi druge vrste kreditnih in plačilnih institucij.

tega tožeča stranka zatrjuje, da določeni odgovori, navedeni v dokumentu Komisije Vprašanja in odgovori o Direktivi 2007/64 (v nadaljevanju: smernice Komisije)⁶ podpirajo njeno stališče, ter zavrača upoštevnost informacij iz predhodnih smernic o Direktivi 2007/64, ki jih je izdala strokovna skupina evropskega bančnega sektorja za Direktivo o plačilnih storitvah (v nadaljevanju: smernice strokovne skupine).⁷

18. Tožena stranka zatrjuje, da je treba pri opredelitvi računa kot „plačilnega računa“ upoštevati funkcionalnost in cilje računa ter da pojem „plačilni račun“ vključuje možnost neposrednega povezovanja s tretjimi osebami pri izvrševanju plačilnih transakcij. Tožena stranka tako zatrjuje, da je v obravnavani zadevi o spletnem neposrednem varčevalnem računu njegova uporaba za plačilne transakcije s tretjimi osebami v pogodbenem in tudi tehničnem smislu izključena, zato ga ni mogoče šteti za „plačilni račun“. Tožena stranka v zvezi s tem poudarja, da je odločilna značilnost obravnavanega spletnega neposrednega varčevalnega računa ta, da je treba vse prenose na tak račun in z njega izvršiti prek referenčnega računa, ki je „plačilni račun“ v smislu Direktive 2007/64.

19. Tožena stranka se v podporo svojemu stališču med drugim sklicuje na smernice Komisije in strokovne skupine, dva druga ukrepa na področju plačilnih storitev EU – Direktivo 2014/92/EU (t. i. Direktivo o plačilnih računih)⁸ in Uredbo št. 260/2012 (t. i. Uredbo (EU) o enotnem območju plačil v eurih (SEPA))⁹ – in na pristop, ki ga je zavzelo več držav članic v zvezi z zadevo.¹⁰ Tožena stranka prav tako poudarja, da bi imela opredelitev obravnavanega spletnega neposrednega varčevalnega računa kot „plačilnega računa“ precejšnje negativne praktične posledice, kot so diskriminacija med spletnimi varčevalnimi računi in tradicionalnimi varčevalnimi računi, ki v skladu s členom 31(1) Bankwesengesetz (zakon o bančništvu)¹¹ ne spadajo pod to opredelitev, precejšnji režijski stroški za banke brez ustreznih koristi za stranke, razlike znotraj zakonodaje EU o plačilnih storitvah ter zameglitev razlikovanja med depozitnimi računi in tekočimi računi, na katerem temelji bančno poslovanje.

20. Nemška vlada poudarja, da obstajajo določene vrste računov, ki ne spadajo na področje uporabe Direktive 2007/64. Nemška vlada tako zatrjuje, da imajo varčevalni računi predvsem varčevalno vlogo in da se na splošno ne uporabljajo za plačilne transakcije, kot se v primeru obravnavanega spletnega neposrednega varčevalnega računa. Nemška vlada zatrjuje, da je tako pojmovanje varčevalnega računa nadalje podprto z besedilom nekaterih določb Direktive 2014/92 o plačilnih računih, ter poudarja, da so nekateri odgovori v smernicah Komisije nejasni, ob tem pa navaja, da smernice nikakor niso zavezujoče.

6 Komisija, Vaša vprašanja o Direktivi o plačilnih storitvah – Direktiva o plačilnih storitvah 2007/64/ES, Vprašanja in odgovori, zadnja posodobitev 22. februarja 2011, na voljo na spletnem mestu https://ec.europa.eu/info/system/files/faq-transposition-psd-20202011_en.pdf, vprašnji 150 in 187.

7 Strokovna skupina evropskega bančnega sektorja za Direktivo o plačilnih storitvah, Direktiva o plačilnih storitvah, Smernice za izvajanje Direktive o plačilnih storitvah, različica 1.0 – avgust 2009, na voljo na spletnem mestu: https://www.ebf.eu/wp-content/uploads/2017/01/Brochure-_24-08-09-PSD-Web-2009-01152-01-E.pdf, točka 2(b) opredelitev „plačilnega računa“.

8 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov (UL 2014, L 257, str. 214) (v nadaljevanju: Direktiva 2014/92).

9 Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o uvajanju tehničnih in poslovnih zahtev za kreditne prenose in direktne bremenitve v eurih in o spremembi Uredbe (ES) št. 924/2009 (UL 2012, L 94, str. 22) (v nadaljevanju: Uredba št. 260/2012), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) št. 248/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 260/2012 v zvezi s prehodom na kreditne prenose in direktne bremenitve po vsej Uniji (UL 2014, L 84, str. 1).

10 V svojih pisnih stališčih se tožena stranka sklicuje na zakonodajo in prakso petih držav članic: Avstrije, Belgije, Nemčije, Luksemburga in Nizozemske.

11 Odstavek 31(1) zakona o bančništvu (BGBI. I, 532/1993, v besedilu, objavljenem v BGBI. I, 118/2016) določa: „Varčevalne vloge so denarne vloge pri kreditnih institucijah, ki niso namenjene plačilnemu prometu, ampak varčevanju, in se kot take lahko izplačajo le ob predložitvi posebnih listin (listin o varčevalni vlogi).“

21. Komisija zatrjuje, da besedilo Direktive 2007/64 z ničemer ne nakazuje, da pojem „plačilni račun“ ne bi zajemal obravnavanega spletnega neposrednega varčevalnega računa. Komisija prav tako poudarja, da je namen Direktive 2007/64 uporabnikom plačilnih storitev podeliti zaščito: kot je navedeno v uvodni izjavi 46 ter členih naslova IV Direktive 2007/64, so za račune, ki jih ureja ta direktiva, določene nekatere minimalne regulativne zahteve za pravilno izvrševanje in obdelavo plačilnih transakcij. Komisija meni, da bi s strogo razlago pojma „plačilnega računa“ v smislu Direktive 2007/64 potrošnikom odrekli tovrstno zaščito.

V. Presoja

22. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba pri razlagi določbe prava Unije poleg njenega besedila upoštevati tudi njeno sobesedilo in cilje ureditve, katere del je.¹²

23. Prav na podlagi tega sem prišel do zaključka, da obravnavani spletni neposredni varčevalni račun ne more spadati pod pojem „plačilni račun“ iz člena 4, točka 14, Direktive 2007/64.

24. Nagibam se k strinjanju s pojmovanjem, da sama označitev računa, kot denimo „varčevalni račun“, še ni odločilna v smislu, ali je tak račun „plačilni račun“ v smislu Direktive 2007/64, temveč je treba prej upoštevati nekatere značilnosti obravnavanega računa, ki vključujejo njegove funkcije in cilje. Kljub temu je odločilno merilo za opredelitev računa kot „plačilnega računa“ v smislu Direktive 2007/64 vprašanje, ali tak račun vključuje neposredno sodelovanje s tretjimi osebami v plačilnih transakcijah. Zato menim, da obravnavani spletni neposredni varčevalni račun ne spada pod pojem „plačilni račun“, kot je določen v Direktivi 2007/64.

A. Besedilo

25. Kot je razvidno iz točke 3 teh sklepnih predlogov, je „plačilni račun“ s členom 4, točka 14, Direktive 2007/64 opredeljen kot račun, voden v imenu enega ali več uporabnikov plačilnih storitev, ki se uporablja za izvršitev plačilnih transakcij. Iz te opredelitve še niso razvidne posebne značilnosti ali vrste računov, za katere lahko štejemo, da spadajo pod ta pojem.

26. V tej opredelitvi sta dejansko uporabljena izraza „uporabnik plačilnih storitev“ in „plačilna transakcija“, ki sta že določena v drugih točkah člena 4 Direktive 2007/64. Posledično bi bilo treba opredelitev „plačilnega računa“ razumeti v smislu drugih opredelitev, določenih v tej določbi, ter členov 2 in 3 te direktive, ki zadevata njeno splošno področje uporabe.

27. Natančneje, člen 4(10) Direktive 2007/64 pojem „uporabnik plačilnih storitev“ opredeljuje kot „fizično ali pravno osebo, ki uporablja plačilne storitve kot plačnik ali prejemnik plačila *ali oboje*“.¹³

28. Opredelitev „uporabnika plačilnih storitev“, določena v členu 4, točka 10, Direktive 2007/64, je dvoumna, saj določa, da je lahko oseba, ki uporablja plačilne storitve, plačnik ali prejemnik plačila ali oboje. Dejansko se lahko to besedilo, če ga obravnavamo ločeno, razume tako, da sta lahko plačnik (pošiljatelj sredstev) in prejemnik plačila (prejemnik sredstev) ista oseba ter da je lahko oseba, ki izvršuje transakcije s samo seboj, „uporabnik plačilnih storitev“.¹⁴

¹² Glej denimo sodbo z dne 7. februarja 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, točka 54 in navedena sodna praksa).

¹³ Moj poudarek.

¹⁴ Člen 4(7) Direktive 2007/64 opredeljuje „plačnika“ kot „fizično ali pravno osebo, ki je imetnik plačilnega računa in odredi plačilni nalog v breme plačilnega računa, ali, če plačilni račun ne obstaja, fizično ali pravno osebo, ki izda plačilni nalog“. Člen 4(8) Direktive 2007/64 opredeljuje „prejemnika plačila“ kot „fizično ali pravno osebo, ki je predviden prejemnik sredstev, ki so bila predmet plačilne transakcije“.

29. Člen 4, točka 5, Direktive 2007/64 opredeljuje pojem „plačilna transakcija“ kot „dejanje pologa, prenosa ali dviga sredstev, ki ga odredi plačnik ali prejemnik plačila neodvisno od osnovnih obveznosti med plačnikom in prejemnikom plačila“.

30. Opredelitev „plačilne transakcije“ iz člena 4, točka 5, Direktive 2007/64 je prav tako dvoumna, če jo obravnavamo ločeno. Po eni strani jo je mogoče razumeti v smislu, da morata obstajati dve osebi, „plačnik“ in „prejemnik plačila“; drugače kot člen 14, točka 10, in člen 4, točka 5, Direktive 2007/64 ne določa izrecno, da je lahko ena oseba oboje. Po drugi strani bi lahko trdili, da pomeni zgolj to, kar se zahteva, in sicer „dejanje pologa, prenosa *ali* dviga sredstev“, ¹⁵ ki ga odredi plačnik ali prejemnik plačila, ne da bi bilo pri tem posebej določeno, ali se lahko tovrsten prenos izvrši med dvema računoma iste osebe kot v primeru vmesnega koraka, ki vključuje prenos sredstev med spletnim neposrednim varčevalnim računom in referenčnim računom, obravnavanima v postopku v glavni stvari.

31. Dalje, člen 2 Direktive 2007/64 z naslovom „Področje uporabe“ določa, da se ta Direktiva uporablja za plačilne storitve, zagotovljene v [Uniji]. ¹⁶ V skladu s členom 4, točka 3, te direktive „plačilna storitev“ pomeni „katero koli poslovno dejavnost, naštetto v Prilogi“.

32. Natančneje, v točki 2 te priloge je navedeno, da gre za „[s]toritve, ki omogočajo gotovinske dvige s plačilnega računa“. ¹⁷ Besedilo te določbe očitno predvideva, da se prenosi opravijo neposredno s plačilnega računa.

33. Poleg tega se točka 3 Priloge k Direktivi 2007/64 nanaša na:

„Izvrševanje plačilnih transakcij, vključno s prenosom sredstev na plačilnem računu pri ponudniku plačilnih storitev uporabnika ali pri drugem ponudniku plačilnih storitev:

- izvrševanje direktnih bremenitev, vključno z enkratnimi direktnimi bremenitvami,
- izvrševanje plačilnih transakcij s plačilno kartico ali podobno napravo,
- izvrševanje kreditnih prenosov, vključno s trajnimi nalogi.“ ¹⁸

34. Če besedilo v poševnem tisku v točki 3 Priloge obravnavamo ločeno, se ga lahko razume v smislu, da plačilne transakcije ne vključujejo nujno tretje osebe za namene pojma „plačilni račun“ iz člena 4, točka 14, Direktive 2007/64. A vendar temu besedilu sledijo tri alineje, od katerih je načeloma pri vsaki potrebno neposredno sodelovanje s tretjo osebo za namene prenosa sredstev na plačilni račun in z njega (direktne bremenitve vključujejo „bremenitev plačilnega računa plačnika“, ¹⁹ uporabo plačilnih kartic ali izvrševanje kreditnih prenosov, denimo trajnih nalogov ²⁰).

35. Vendar pa ugotavljam, da je v členu 3 Direktive 2007/64 z naslovom „Negativni obseg področja uporabe“ navedeno, da se ta direktiva ne uporablja za 15 kategorij plačilnih transakcij in storitev, navedenih v tem členu, ter da obravnavani spletni neposredni varčevalni račun ne spada izrecno v nobeno od teh kategorij. Kljub temu menim, da ta določba za račune, ki morda ne spadajo na

¹⁵ Moj poudarek.

¹⁶ Direktiva 2007/64, člen 2(1).

¹⁷ Direktiva 2007/64, Priloga „Plačilne storitve (točka 3 člena 4)“, točka 2.

¹⁸ Direktiva 2007/64, Priloga „Plačilne storitve (točka 3 člena 4)“, točka 3. Moj poudarek.

¹⁹ Direktiva 2007/64, člen 4(28) opredeljuje pojem „direktna bremenitev“.

²⁰ Čeprav pojem „trajni nalog“ ni opredeljen, je v členu 4(16) Direktive 2007/64 „plačilni nalog“ določen kot „vsako navodilo plačnika ali prejemnika plačila njegovemu ponudniku plačilnih storitev, s katerim zahteva izvedbo plačilne transakcije“.

področje uporabe te direktive, ni izčrpna. Temu v prid govori uvodna izjava 6 Direktive 2007/64, v kateri je navedeno, da „ni primerno, da navedeni pravni okvir [za plačilne storitve] zajame celotno področje. Njegova uporaba bi se morala omejiti na ponudnike plačilnih storitev, katerih glavna dejavnost je opravljanje plačilnih storitev za uporabnike plačilnih storitev.“²¹

36. Besedilo člena 4, točka 14, Direktive 2007/64 torej ne daje nedvoumnega odgovora na vprašanje, ali lahko obravnavani spletni neposredni varčevalni račun štejeemo za „plačilni račun“ v smislu te določbe.

1. Izvor

37. V skladu s sodno prakso Sodišča je lahko izvor ukrepa Unije ali njegove določbe v pomoč pri razkritju namena zakonodajalca Unije, na katerem temelji ukrep ali konkretna določba.²²

38. V zvezi s tem v *travaux préparatoires* za Direktivo 2007/64 ni dokončnega odgovora za presojo zakonodajnega namena, na katerem temelji pojem „plačilni račun“ v členu 4, točka 14, Direktive 2007/64.²³ Vendarle pa je z njimi v določeni meri podprto stališče, da nekatere vrste varčevalnih računov ne spadajo na področje uporabe te direktive.

39. V predlogu Komisije je bil „plačilni račun“ opredeljen kot „račun, voden v imenu uporabnika plačilne storitve, ki se uporablja izključno za plačilne transakcije“.²⁴ Poleg tega je bil pojem „varčevalni račun“ omenjen v zvezi s pravili, določenimi v tem predlogu, ki zadevajo razpoložljivost sredstev na plačilnem računu, v smislu, da taka pravila „ne posegajo v bremenitve, izvršene na *varčevalnih računih*, ki so zajete v izrecnih dogovorih glede uporabe sredstev iz naslova varčevanja“.²⁵

40. Evropska centralna banka je v svojem mnenju o predlogu navedla, da je opredelitev „plačilnega računa“ in sklicevanje na „varčevalni račun“ treba pojasniti.²⁶

41. Evropski parlament je na prvi obravnavi predloga predlagal črtanje določbe, ki se sklicuje na „varčevalni račun“, ker: „varčevalni računi v nobenem primeru niso opredeljeni kot tekoči računi, zanje ni potrebno predpisovanje“.²⁷ Parlament je prav tako predlagal spremembo opredelitve „plačilnega računa“ kot „račun, voden v imenu *enega ali več uporabnikov* plačilne storitve, ki se uporablja za plačilne transakcije“.²⁸

42. V končni različici besedila je bila k opredelitvi „plačilnega računa“ dodana beseda „izvrševanje“, določba glede „varčevalnega računa“ pa je bila izbrisana. Vendar pa niso bili sprejeti nobeni nadaljnji predlogi.

21 Glej v zvezi s tem sodbo z dne 22. marca 2018, Rasool (C-568/16, EU:C:2018:211, točka 36).

22 Glej sodbi z dne 23. januarja 2018, Piotrowski (C-367/16, EU:C:2018:27, točka 32); in z dne 21. marca 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, točka 38).

23 Enako lahko trdimo za *travaux préparatoires* za Direktivo 2015/2366 glede vprašanja, ki je v obravnavanem primeru predloženo v predhodno odločanje.

24 COM(2005) 603 final, 1. december 2005, predlagani člen 4(7).

25 COM(2005) 603 final, 1. december 2005, predlagani člen 65(4). Moj poudarek.

26 Glej Mnenje Evropske centralne banke z dne 26. aprila 2006 o predlogu direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu (UL 2006, C 109, str. 10), točke 2.2, 12.4 in 12.5.

27 Poročilo Evropskega parlamenta z dne 20. septembra 2006, A6-0298/2006 Final, predlog spremembe 82, str. 147.

28 Poročilo Evropskega parlamenta z dne 20. septembra 2006, A6-0298/2006 Final, predlog spremembe 57, str. 26 in 27.

2. Smernice

43. Menim, da smernice Komisije in strokovne skupine, ki sta jih stranki navedli v tej zadevi, prav tako niso prepričljive glede vprašanja, predloženega v predhodno odločanje v tej zadevi.²⁹ Zanje lahko štejemo, da podpirajo stališče, da je treba vsako vrsto računa oceniti na podlagi njegovih značilnosti, pri čemer nekatere vrste varčevalnih računov sicer spadajo v pojem „plačilni račun“ v smislu člena 4, točka 14, Direktive 2007/64, vendar pa se ne nanašajo izrecno na tovrstne spletne neposredne varčevalne račune, kakršni se obravnavajo v zadevi v glavni stvari.³⁰

44. Natančneje, Komisija v odgovorih na nekatera vprašanja v svojih smernicah navaja, da je treba „varčevalni račun“, na katerega lahko imetnik neomejeno polaga in s katerega lahko dviguje sredstva, šteti za „plačilni račun“ za namene Direktive 2007/64, pri čemer to ne velja za „vezane vloge“, saj imetnik ne more dvigovati sredstev z računa do konca ročnosti brez izgube obresti ali pridobitve kazni.³¹ Posledično zaradi tega ni jasno, ali bi zahteva v zvezi z obravnavanim spletnim neposrednim varčevalnim računom, da se lahko prenosi izvršujejo le s tega računa na referenčni račun, in ne na račun tretjih oseb, pomenila omejitev, zaradi katere ga ne bi bilo mogoče opredeliti kot „plačilni račun“.

B. Ozadje

45. V skladu s sodno prakso Sodišča zajemata splošna sistematika in okvir pravila Unije med drugim preučitev okvira sporne določbe glede na druge določbe istega ukrepa Unije in drugih ukrepov Unije, ki so povezani z zadevnim ukrepom ali se nanj vsebinsko navezujejo.³² Zato menim, da nekatere povezane določbe Direktive 2007/64, pa tudi tiste, ki vsebujejo druge ukrepe, zagotavljajo odločilne dokaze o tem, da obravnavani spletni neposredni varčevalni račun ne spada pod pojem „plačilni račun“ v skladu z Direktivo 2007/64.

1. Povezane določbe Direktive 2007/64

46. Iz preučitve povezanih določb Direktive 2007/64 je razvidno, da je plačilo tretji osebi bistveno za to, da se račun opredeli kot „plačilni račun“ v smislu Direktive 2007/64.

47. V nekaterih opredelitvah iz člena 4 Direktive 2007/64 je predvideno, da bo denar prenesen na plačilni račun ali z njega v korist tretjih oseb. To ponazarjata opredelitvi „plačnika“ v členu 4, točka 7, Direktive 2007/64, kakor je omenjeno zgoraj („odredi plačilni nalog v breme plačilnega računa“),³³ in „datum valute“ v členu 4, točka 17, Direktive 2007/64, ki „pomeni referenčni čas, ki ga uporablja ponudnik plačilnih storitev za izračun obresti na sredstva, knjižena v *breme ali v dobro plačilnega računa*“.³⁴

29 Smernice Komisije so na splošno lahko uporaben referenčni dokument za Sodišče, čeprav zanj niso zavezujoče. Glej po analogiji druge vrste smernic Komisije, denimo sklepni predlogi generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi Komisija/Francija (C-383/09, EU:C:2011:23, točka 28 in navedena sodna praksa), sklepni predlogi generalnega pravobranilca M. Camposa Sánchez-Bordone v zadevi Snitem in Philips Francija (C-329/16, EU:C:2017:501, točki 55 in 56 in navedena sodna praksa).

30 Glej smernice Komisije, navedene v opombi 6 teh sklepnih predlogov, vprašanje 31 in smernice strokovne skupine, navedene v opombi 7 teh sklepnih predlogov, točka 2(b) Opredelitev pojma „plačilni račun“.

31 Glej smernice Komisije, navedene v opombi 6 teh sklepnih predlogov, vprašanja 25, 31, 150, 187 in 262.

32 Glej denimo moje sklepne predloge v zadevi Vaditrans (C-102/16, EU:C:2017:82, točka 53 in navedena sodna praksa).

33 Glej opombo 14 teh sklepnih predlogov.

34 Moj poudarek.

48. Iz nekaterih določb Direktive 2007/64 v zvezi s plačilnimi računi je dalje razvidno, da plačilni račun predvideva možnost, da bo denar neposredno knjižen v breme ali dobro plačilnega računa tretjih oseb.³⁵ To je razvidno tudi iz nekaterih določb Direktive 2007/64, katerih namen je zagotoviti varnost plačilnega računa zaradi neposredne vpletenosti tretjih oseb v plačilne transakcije, kot denimo vračilo zneska na plačilni račun v primeru neavtorizirane, neizvršene ali napačno izvršene plačilne transakcije.³⁶

49. Zato bi bila zaradi opredelitve obravnavanega spletnega neposrednega varčevalnega računa, pri katerem na ta račun ali z njega ni mogoče prenesti nobenega denarja z neposrednim plačilom tretji osebi, kot „plačilnega računa“, uporaba teh določb nelogična.

2. Povezani ukrepi znotraj zakonodajnega okvira Unije o plačilnih storitvah

50. Direktiva 2007/64 in njena naslednica, Direktiva 2015/2366,³⁷ sta del zakonodajnega okvira Unije o plačilnih storitvah.³⁸

51. Kakor je navedeno v uvodni izjavi 4 Direktive 2007/64, je „[z]ato na ravni [Unije] nujno vzpostaviti sodoben in celovit pravni okvir za plačilne storitve“. Kakor je Sodišče že ugotovilo, je v uvodni izjavi 6 Direktive 2015/2366 navedeno, da je zakonodajalec Unije želel zagotoviti dosledno uporabo zakonodajnega okvira glede plačilnih storitev v vsej Uniji.³⁹

52. Številni ukrepi znotraj zakonodajnega okvira Unije o plačilnih storitvah vsebujejo opredelitev „plačilnega računa“, ki sledi temu, kar je določeno v členu 4, točka 14, Direktive 2007/64. Med njimi so tudi Uredba št. 260/2012 (tako imenovana Uredba o enotnem območju plačil v eurih (SEPA)),⁴⁰ Uredba (EU) 2015/751 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije⁴¹ in Priporočilo Komisije 2011/442/EU o dostopu do osnovnega plačilnega računa,⁴² ki velja v povezavi z Direktivo 2007/64.⁴³ Dejansko se nekateri ukrepi sklicujejo na opredelitev „plačilnega računa“, določeno v členu 4, točka 14, Direktive 2007/64 (oziroma zdaj v členu 4(12) Direktive 2015/2366).⁴⁴

53. Natančneje, ključni ukrep znotraj zakonodajnega okvira Unije o plačilnih storitvah je Direktiva 2014/92 (t. i. Direktiva o plačilnih računih).⁴⁵

35 Glej denimo Direktivo 2007/64, členi 69, 71 in 73.

36 Glej denimo Direktivo 2007/64, člen 60(1) in člen 75(1) in (2). Glej tudi člen 53(3) Direktive 2007/64, ki se nanaša na „možnost zamrznitve plačilnega računa“.

37 Glej opombo 2 teh sklepnih predlogov.

38 Glej denimo Direktivo 2015/2236, uvodni izjavi 1 in 2; obrazložiteni memorandum k predlogu Komisije za sprejetje Direktive 2015/2236, COM(2013) 547 final, 24. julij 2013, točka 1, str. 4.

39 Sodba z dne 7. februarja 2018, American Express (C-304/16, EU:C:2018:66, točka 57).

40 Uredba št. 260/2012, navedena v opombi 9 teh sklepnih predlogov, člen 2, točka 5. V zvezi s tem glej predlog Komisije za sprejetje Uredbe št. 260/2012 COM(2010) 775 final, z dne 16. decembra 2010, točka 5, str. 10, v katerem je navedeno, da so opredelitve, določene v členu 2 te uredbe, „kolikor je mogoče [...] usklajene z definicijami iz Direktive 2007/64/ES“.

41 Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije (UL 2015, L 123, str. 1), člen 2, točka 22.

42 Priporočilo Komisije z dne 18. julija 2011 o dostopu do osnovnega plačilnega računa (UL 2011, L 190, str. 87), oddelek I(1)(c). Glej tudi uvodno izjavo 11 in oddelek III. Druge tamkajšnje opredelitve pojmov se sklicujejo na Direktivo 2007/64: glej oddelek I(1)(b), (d), (e) in (f).

43 Priporočilo Komisije 2011/442/EU, uvodna izjava 5.

44 Glej denimo Uredbo (EU) 2015/847 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1781/2006 (UL 2015, L 141, str. 1), člen 3(7). Zunaj tega področja glej tudi denimo Uredbo (EU) 2018/302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. februarja 2018 o naslovitvi neupravičenega geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu ter o spremembi uredb (ES) št. 2006/2004 in (EU) 2017/2394 ter Direktive 2009/22/ES (UL 2018, L 60 I, str. 1), člen 2, točka 8.

45 Glej opombo 8 teh sklepnih predlogov.

54. V skladu s členom 2, točka 3, Direktive 2014/92 pomeni „plačilni račun“ „račun, voden v imenu enega ali več potrošnikov, ki se uporablja za izvrševanje plačilnih transakcij“. To je praktično enaka opredelitev kot je opredelitev „plačilnega računa“ iz člena 4, točka 14, Direktive 2007/64, z izjemo zamenjave besedila „potrošniki“ iz prvonavedene direktive z besedilom „uporabniki plačilnih storitev“ v zadnjenavedeni direktivi, kar pa ne spreminja vsebine opredelitve, temveč se zdi, da bolj odraža samo področje, ki ga urejata zadevni direktivi.

55. V uvodni izjavi 12 Direktive 2014/92 je navedeno: „[...] Vse določbe te direktive bi morale zadevati plačilne račune, prek katerih lahko potrošniki izvedejo naslednje transakcije: polog sredstev, dvig gotovine ter izvršitev plačilnih transakcij *tretjim osebam in prejem takšnih transakcij tretjih oseb*, vključno z izvršitvijo kreditnih plačil. To pomeni, *da bi morali biti računi z bolj omejenimi možnostmi izvzeti. Tako bi morali na primer računi, kot so varčevalni računi*, računi kreditnih kartic, na katere se sredstva običajno vplačujejo le za odplačevanje dolga na kreditni kartici, tekoči računi za fleksibilno odplačevanje hipotekarnega kredita ali računi elektronskega denarja, biti načeloma izvzeti iz področja uporabe te direktive. Vendar *bodo takšni računi spadali v področje uporabe te direktive, če se uporabljajo za vsakodnevne plačilne transakcije in ponujajo vse navedene možnosti* [...]“.⁴⁶

56. To se je uresničilo s členom 1(6) Direktive 2014/92, v katerem je izrecno navedeno, da so tri minimalne zahteve za plačilne račune, ki spadajo na področje uporabe te direktive, te, da lahko potrošniki položijo sredstva na plačilni račun, dvignejo gotovino s takega računa in „izvršijo plačilne transakcije *tretjim osebam* in prejmejo takšne transakcije *od tretjih oseb*, vključno s kreditnimi plačili“.⁴⁷

57. Poleg tega je v uvodni izjavi 14 Direktive 2014/92 navedeno: „Opredelitve pojmov iz te direktive bi morale biti kar se da usklajene z opredelitvami iz drugih zakonodajnih aktov Unije, zlasti z opredelitvami iz Direktive 2007/64/ES in Uredbe (EU) št. 260/2012 [...]“.⁴⁸

58. Zato je treba zahteve, ki so v Direktivi 2014/92 določene za pojem „plačilni račun“, upoštevati pri razlagi tega pojma v členu 4, točka 14, Direktive 2007/64. Na podlagi tega menim, da obravnavanega spletnega neposrednega varčevalnega računa ni mogoče šteti za račun, ki spada na področje uporabe te določbe zaradi „bolj omejenih funkcij“, in sicer tega, da imetniku računa ne omogoča izvrševanja plačilnih transakcij tretjim osebam in prejemanja plačilnih transakcij od tretjih oseb.

C. Cilji

59. Splošni cilj Direktive 2007/64 je v skladu z uvodno izjavo 60 vzpostavitev notranjega trga na področju plačilnih storitev. Dalje, kakor je priznalo Sodišče, so v Direktivi 2007/64 številne uvodne izjave, ki sledijo cilju varstva potrošnikov kot prejemnikov plačilnih storitev.⁴⁹

⁴⁶ Moj poudarek.

⁴⁷ Moj poudarek.

⁴⁸ Dejansko se številne opredelitve v Direktivi 2014/92 neposredno sklicujejo na Direktivo 2007/64: glej člen 2(4), (6), (7) in (9). V zvezi s tem glej Mnenje Evropske centralne banke z dne 19. novembra 2013 o predlogu Komisije za sprejetje Direktive 2014/92 (UL 2014, C 51, str. 3), točka 3.1.

⁴⁹ Sodba z dne 22. marca 2018, Rasool (C-568/16, EU:C:2018:211, točka 38). Na podlagi dejstev te zadeve je Sodišče ugotovilo, da to ne upravičuje razvrstitve storitve dviga gotovine te vrste, ki jo opravlja podjetje pravdne stranke, kot „plačilne storitve“ v smislu Direktive 2007/64.

60. Ob upoštevanju teh okoliščin menim, da razlaga, da pojem „plačilni račun“ iz člena 4, točka 14, Direktive 2007/64 ne zajema obravnavanega spletnega neposrednega varčevalnega računa, ne bi bila v nasprotju s cilji te Direktive. Glede na to, da bi bil referenčni račun nujno opredeljen kot „plačilni račun“, se zdi, da ni potrebe po „dvojnem varstvu“ potrošnikov v zvezi z obravnavanim spletnim neposrednim plačilnim računom, saj morajo biti vsa plačila tretjim osebam izvršena prek referenčnega računa.⁵⁰

VI. Sklep

61. Glede na navedene ugotovitve Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je predložilo Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija), odgovori:

Člen 4, točka 14, Direktive 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES je treba razlagati tako, da spletni varčevalni račun, s katerim vsakokratna stranka (z dnevno zapadlostjo in brez posebnega sodelovanja banke) z uporabo telebančništva izvršuje pologe na referenčni račun in dvige z njega (tekočega računa v Avstriji), ki se vodi v njenem imenu, ne spada pod pojem „plačilni račun“ v skladu s členom 4, točka 14, te direktive in s tem na področje uporabe direktive.

⁵⁰ To je v nasprotju s stanjem, ki sem ga obravnaval v svojih nedavnih sklepnih predlogih v zadevi OTP Bank in OTP Faktoring (C-51/17, EU:C:2018:303).